

FILMAAJA

FILMI- JA VIDEOKUVAUKSEN ERIKOISLEHTI 3/2012

JULKAISIJA:

Filmi- ja Videokuvaajien Liitto ry
Film- och Videoamatörförbundet ry
(FVL)

FILMI- JA VIDEOKUVAAJIEN LIITTO RY
FILM OCH VIDEOAMATÖRFÖRBUNDET

TOIMITUS:

Pentti Kemppinen

TAITTO:

Kirkkonummen Videoharrastajat ry

KIRKKONUMMEN
VIDEOHARRASTAJAT

KANNEN KUVA:

Hilkka Kemppinen

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus	3
Unica-festivaalit Bulgariassa	4 - 5
Festivaalikaupunki Ruse	6 - 7
Unican pääsihteeri Jan Essing	8 - 9
Vuoden 2013 HarrastajaOskarit	9
Kyösti Tolppaselle Unica-mitali	10 - 11
Ilmo Launis	12 - 13
Markku Hietapakka	14 - 15
Yhteystiedot	16

Hyvät harraste-elokuvaajat!

Tämän vuoden Unica- festivaali Bulgarian Rusessa on pidetty. Suomi ei tänä vuonna päässyt aivan viime vuoden kaltaiseen tulokseen, mutta tulihan kuitenkin kaksi kunniakirjaa. Lisäksi minuuttisarjassa tämän vuoden tulos oikeuttaa ensi vuonna osallistumaan jopa kahdella elokuvalla. Minuuttisarjan taso ei tänä vuonna ollut kovin korkea. Kehotan elokuvan tekijöitä nyt jo miettimään hyviä ideoita ja osallistumaan ensi vuoden SM-kilpailuihin ja sitä kautta Unicaan.

Tänä vuonna tuomariston linja oli aikaisempia vuosia tiukempi ja hieman epätasainen. Tuomaristo korostikin, että kunniakirja on tässä kansainvälisessä kilpailussa hyvä saavutus mitalien ohella. Tuomariston työskentelyä haittasivat myös melkoiset kulttuurierot.

Unicassa menestyvät maat ovat vuodesta toiseen yleensä samoja, mutta tänä vuonna poikkeuksen teki Kroatia. Kroatian elokuvien joukossa oli kaksi tosi hienoa elokuvaa, jotka saavuttivat kumpikin kultamitalin.

Menneiden vuosien maineikkaan elokuvantekijän Ilmo Launiksen syntymästä on marraskuussa kulunut sata vuotta. Kansallinen audiovisuaalinen arkisto (Kava) järjestää 25.11 muistonäytännön Ilmo Launiksen kunniaksi elokuvateatteri Orionissa Helsingissä. Muistonäytöksessä esitetään kymmenkunta Ilmo Launiksen tunnetuinta elokuvaa.

Lähetän onnittelut Keuruun Elokuvaajaseuran puuhamiehelle Kyösti Tolppaselle. Hänelle on myönnetty tämän vuoden Unica-mitali. Täytyy vain ihmetellä hänen innostusta ja saavutuksiaan omien elokuviensa lisäksi myös Keuruun kulttuurielämän piirissä.

Hyvää syksyn jatkoa

Pentti Kemppinen
puheenjohtaja

ELOKUVASATO RUSEN UNICASSA

Kansainvälinen Unica-
festivaali järjestettiin tänä
vuonna 25.8.-1.9. Ruse-
n kaupungissa Bulgariassa.
Festivaaleilla nähtiin
135 elokuvaa 30 maasta.
Lisäksi Minuutti-Cupiin
osallistui 26 elokuvaa,
joista loppukilpailuun
pääsi 16 filmiä.

Suomeen tuli tällä kertaa kaksi
kunniakirjaa, Ismo Kiesiläiselle
elokuvasta 'The Boy with the
Eternal Truths' ja Joonas Makkoselle
elokuvasta 'Pieni herääminen'.
Heikki Mäntylän minuuttielokuva
'Metamorfooseja' pääsi
loppukilpailuun, mutta jäi ilman
palkintoa. Tänä vuonna tuomariston
linja oli pariin edellisvuoteen
verrattuna varsin tiukka, vaikka
hieman epätasainen. Tuomaristo
korostikin, että myös kunniakirja
on tässä kansainvälisessä kilpailussa
todellinen saavutus mitalien ohella.
Kultamitaliin ylsi vain kuusi ja
hopealle 14 elokuvaa.

SUOMEN FILMIT HUOMATTIIN

Tuomaristo keskusteli suomalaista
elokuvista vilkkaasti ja pitkään
alkuarvioissaan heti esitysten
jälkeen. Kiesiläisen 'The Boy
with the Eternal Truths' -filmiä
kiitettiin hienosta kameratyöstä,
erityisesti valaistuksen ja värisävyjen

hallinnasta vaikeissa yöllisen
junamatkan olosuhteissa ja
lähikuivissa. Myös henkilöohjauksesta
pidettiin. Monelle katsojalle oli
yllätys, että osa tuomareista ei
ymmärtänyt, mistä oli kyse ja
mitä kaksi pukupoikaa olivat.
Pari tuomaria puuskahti, että
amerikkalaisia mormonipoikia
tietysti! Siksi love story ei oikein
edennyt... Yksi tuomareista
piti elokuvaa yhtenä festivaalin
parhaista (Suomen ohjelma oli
toiseksi viimeisenä) ja toinenkin
tuki häntä. Ehkä tämän kulttuuris-
ten koodien ymmärtämispuutteen
takia elokuva ei päässyt mitalille.
Joonas Makkosen filmi 'Pieni
herääminen' sai myös paljon kom-
mentteja. Tarinaa ja kuvaus-työtä
pidettiin kauniina ja kosket-tavana
ja ruusun symboliikkaa hyvänä.
Henkilöohjaus oli pääosin hyvää.
Tässäkin pari tuomaria ei ymmär-
tänyt, että elokuvan äiti ja poika
ovat menossa hautajaisiin...
Hiski Hämäläisen elokuva 'Meet OUR

Bboys' sai sekin kielenkannat auki.
Breakdance-kulttuurin avaamista
ja tanssikohtauksia pidettiin
kiinnostavina, mutta elokuvan
rakennetta hyppelehtivänä ja
'puhuvia päitä' oli tiheästi. Elokuvaa
sanottiin myös liian pitkäksi.
Heikki Mäntylän minuutti-
elokuvan, 'Metamorfooseja',
loppukilpailupaikka oli arvokas
saavutus, sillä sen ansiosta ensi
vuoden Unicaan Suomesta saa
osallistua kaksi minuuttielo-
kuvaa yhden asemesta.

AJANKOHTAISIA AIHEITA

Ihmissuhteet ja rakkaus ovat
ikuisia aiheita, mutta niiden
ohella harraste-elokuvaajat olivat
tarttuneet moniin ajankohtaisiin
aiheisiin: vanhusten kohteluun,
lasten ja nuorten yksinäisyyteen
tai 'toisenlaisten' kiusaamiseen,
ympäristökysymyksiin
– eikä eurokriisiä ja historian
luurankojakaan kaihdettu. Hyviä

Juryn jäsenet (vas.) puheenjohtaja Kees Tervoort/Hollanti, Daniel Cartier/Sveitsi, Alan Atkinson/Iso-Britannia, Julia Obratztsova/Venäjä, Art Hovanessian/Armenia, Petre Chapovski/Makedonia ja Stanimir Trifonow/Bulgaria ratkaisevassa päätösistunnossa.

dokumentteja unohtamatta. Festivaalien parhaan elokuvan palkinnon ja kultamitalin sai kroatialaisen nuorenmiehen Ivica Musanin elokuva 'Lounas' ('Obid'). Yleisö seurasi melkein henkeä pidätellen, miten poika ja miniä lounaalla tylästi taivuttelevat vanhaa miestä luopumaan pikku talostaan. Katsojalle jää kysymys sympaattisen vanhuksen kohtalosta. Myös toinen kroatialainen elokuva 'Vesla' (Airot), tekijät Zdenko Basic ja Manuel Sumberac, ylsi kultamitaliin

yhdistämällä reaali maailmaa ja animaatiota hienon symbolisesti: sairas lapsi matkaa Kharonin lautassa 'tuolle puolen'. Hienosta lasten ohjaamisesta palkittiin kultamitalilla myös Puolan Kuba Czekajin filmi 'Twist&Blood', jossa lihavalla pojalla on vain yksi tosi ystävä, luokkatoverityttö.

Vakavia aiheita ei tarvitse aina käsitellä vakavasti, Viron kultamitalifilmissä 'Aig ei peatu' (Moonika Siimets) ikäihmisen

yksinäisyys saa uuden suunnan ja humoristisen onnellisen lopun. Argentiinalaisen Juan Pablo Zaramellan 'Luminaris' ('Lamput') oli nauruhermoja kutkuttavaa massatuotantokritiikkiä. Kuudes kulta meni Espanjaan Irlanda Tambascion lapsen maailman kuvaukselle 'El Regalo' ('Lahja').

Minuuttielokuvien loppukilpailussa oli tasaisen hyviä elokuvia, mutta aivan täysosumaideat ja toteutukset puuttuivat tänä vuonna.

Kroatialainen Ivica Musan sai parhaan elokuvan palkinnon. Hänestä vasemmalla Unican puheenjohtaja Georges Fondeur, oikealla Unican pääsihteeri Jan Essing ja äärimmäisenä oikealla juryn puheenjohtaja Kees Tervoort.

UNICA-FILMEJÄ – HIS

Tonavan varrella sijaitseva Rusen kaupunki otti Unica-festivaalin 280 osanottajaa vastaan 42 asteen helteellä. Loppuviikosta 'vain' 35 astetta. Teatterin ilmastointi ja sijainti kahviloiden ja ravintoloiden ympäröimän kauniin Vapaudenpuiston äärellä takasi miellyttävän viikon. Bulgaria on kuin kätöksessä ollut aarre historiasta kiinnostuneelle. Monta kieltä taitavat nuoret kertovat eteenpäin pyrkimisestä. Ruse onkin Euroopan kulttuuripääkaupunki v. 2019.

1 Avajaisiin oli toivottu kansallispukuja ja lippuja – tässä Armenian delegaation jäseniä yhdessä Unican puheenjohtajan Georges Fondeurin kanssa (3. oik.). Oikealla Unican komitean uusi jäsen Art Hovanessian (2.oik.)

Hollantilaiset juhlallisina, shaketissa ja kansallispuvussa (oik.)

Bulgarialainen lapsiryhmä muodosti kunniakujan festivaaliteatterin ovelle ja esitti vauhdikkaita kansantansseja avajaisissa

Rusen Vapaudenaukiota koristi v. 1908 rakennetun muistomerkin ohella suihkulähde

Sveta Troitsa –kirkko on Ottomaanien vallan ajalta (v. 1632). Rusen alueen metropoliitta otti vastaan Unica-vieraat, jotka kuulivat myös juhlallisen ortodoksisen kirkkolaulun. Kuvassa Bulgarian harraste-elokuvaajien liiton puheenjohtaja Vladimir Iliev kiittää metropoliittaa

TORIAA JA HELLETTÄ

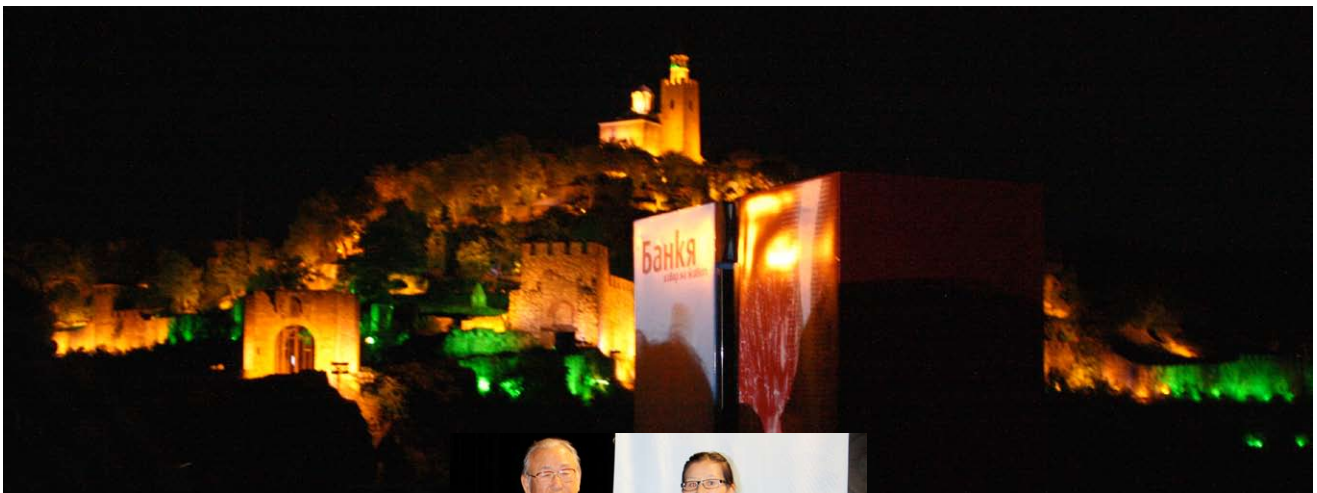

Arbanasin käsityöläiskylä lähellä Veliko Turnovoa on ollut kukoistava kaupan keskus, kun sulttaani Suleiman I mieltäytyi kylään kesäviettäpaikkana 1500-luvulla ja antoi sille veroetuja. Kauppiaan talo runsaine sisustuksineen on tältä ajalta

Unica kokous

Veliko Turnovon historiallisen kukkulan linnoitukset ja kirkot voi nähdä valoshown, kirkonkellojen soiton ja musiikin kera

Roomalainen tie kestää kulkijan alla – saavumme Nikopolis ad Istrum –nimisen roomalaiskaupungin (v. 102 jKr) raunioille. Komea kaupunki on hyvin hahmotettavissa, jopa mahtava kauppakeskus, teatteri ja kaupungintalo!

Herra Chan Joo Chang kutsuu harraste-elokuvan ystäviä ensi vuonna 75. Unica-festivaaleille Etelä-Koreaan!

Veliko Turnovo on kuulu keski-aikainen pääkaupunki, linnoineen, lukuisine kirkkoineen ja nykyään myös maan tärkein yliopistokaupunki

PATOINSINÖÖRI PITÄÄ PAPERIT JÄRJESTYKSESSÄ

Teksti ja kuva: Hilkka Kempainen

Unica-festivaalin lankoja pitää käsissään vikkelaasti liikkuva, aina hyväntuulinen Jan Essing. Siviiliammattiltaan insinööri, joka tie- ja vesirakennusministeriössä vastaa siitä, että Hollannin padot pitävät.

Jan Essing muistaa varhaislapsuudestaan aikuisten huolen suurtulvasta ja patojen murtumisesta v. 1952. Hollannin toinen nimi ei ole suotta Alankomaat, hänenkin kotikaupunkinsa sijaitsee neljä metriä merenpinnan alapuolella. Insinöörin suunnittelutaidoille on edelleen tarvetta, kun myrskyt puhaltavat. Jan vakuuttaa, että padot kestävät. Filmikameraan Jan tarttui v. 1972 ja liittyi kotikaupunkinsa filmikerhoon v. 1975. Unica-festivaaleille hän osallistui ensi kerran v. 1994 ja parin vuoden päästä Unica järjestettiin Hollannissa. Hradec Kraloven Unicaan Tšekissä Jan sai houkutelua myös vaimonsa sillä ehdolla, että hotellissa on parveke, jolla voi ottaa aurinkoa ja lukea hyvää kirjaa... -Mutta niin vain kävi, että kirja jäi lukematta, vaimokin innostui katsomaan elokuvia ja harrastuksesta tuli yhteinen, naureskelee Jan.

PÄÄSIHTEERI ON MONIOSAAJA

Unican pääsihteerin tehtäviin Jan Essing tuli v.2003. Tehtävä on ollut

usein hollantilaisilla, heillä on hyvät lentoyhteydet Unican päämajaan Sveitsiin ja myös vahvat filmimaat, Ranska, Saksa, Espanja ja Italia ovat helposti saavutettavissa.

Kansainvälisen järjestön asioissa on paljon apua siitäkin, että Janilla on myös juristin tutkinto. Niinpä paperiasiat pysyvät järjestyksessä. Pääsihteerillä on keskeinen vastuu festivaaleista, vaikka järjestäjämaan filmiunioni vastaakin käytännön puitteista ja ohjelma-asiasta. Pääsihteerillä ovat hanskassaan osallistujien rekisteröinti, vuosikokousasiat ja pöytäkirjat, juryn jäsenet, palkinnot ja diplomit ym.

Festivaalin aikana pääsihteerin seurata koko ajan, miten järjestelyt pelaavat. Miten aika työn ohella riittää?

-Normaalisti käytän Unican asioihin yhden illan viikossa, mutta ennen festivaalia otan monta päivää vapaata työstä valmisteluja varten. Työnantajani on joustava, voin tehdä työt sisään festivaalin jälkeen, Jan kertoo.

-Omien elokuvien tekoon ei nyt aika riitä. Olen sydämeltäni dokumentaristi. Olen luvannut tehdä pääsihteerin hommia vuoteen 2015 asti – katsotaan sitten. Olen kyllä mukana kotimaan elokuvatoiminnassa tuomarina ja kouluttajana. Ohjaan kertomuksen rakentamisessa, musiikin käytössä ym. tavoitteena hyvä kokonaisuus, Jan kertoo.

MUISTOJA JA SATTUMUKSIA

Unica-yhteisö ja festivaalit ovat tarjonneet Jan Essingille paljon ystäviä, hienoja elämyksiä ja kimmokkeita.

-Liikuttavin hetki oli viime vuonna Luxemburgissa, kun ojentimme upealle elokuvan taitajalle Jan Bacalle kultamitalin lisäksi Unica-mitalin vuosikymmenien työstä Unican hyväksi. Hän liikuttui

kyyneliin asti ja nojasi olkapäähäni. Siinä kaksi ystävää kohtasi. Sitä hetkeä en unohda.
(Nuoremmille elokuvan tekijöille kerrottakoon, että espanjalainen arkkitehti Jan Baca on yksi eniten kultamitaleja voittanut Unica-osallistuja, hänen elokuvansa ovat vahvoja ja taiteellisia kaikilta osiltaan. Hän on myös suuri Alvar Aallon arkkitehtuurin ihailija.)
-Kerran festivaaliväki vieraili Bourgesissa tapahtumassa, jossa oli paljon muuta yleisöä. Säikähdin, kun huomasin kadottaneeni ryhmän ja vaimon sen mukana! Onneksi itävaltalaisen Unica-kollegan kanssa löysimme oman ryhmän.

-Lämmin muisto on myös komitean kokous Hollannissa v. 2004.
Filmien katsomisen päätteeksi Lauri Hirvonen ja minä soitimme kitaraa ja Jan Baca lauloi – esitimme muulle ryhmälle ikivihreitä – se oli tunnelmallinen ilta. Unica on myös saman harrastuksen ystävien yhteisö, Jan Essing sanoo.

Unican pääsihteeri Jan Essing Unican festivaaliteatterin edessä Bulgarian Rusessa.

FILMI- JA VIDEOKUVAAJIEN SM-FILMIFESTIVAALIT 13.4.2013 VANTAAN MYYRMÄESSÄ

Vuoden 2013 harrastajaoskarit jaetaan Vaskivuoren lukion auditoriossa Virtatie 4, Vantaa. Vaskivuoren lukio sijaitsee Vantaan Myyrmäessä. Koulun pihalla on runsaasti autopaikkoja ja Myyrmäen rautatieasemalta on sinne matkaa noin 300 metriä. Auditorioon mahtuu noin 100 katsojaa. Tarkempia tietoja ja ohjeita ilmestyy liiton kotisivuille myöhemmin. Filmifestivaalien järjestelyistä vastaa Helsingin Filmi- ja Videokuvaajat ry.

Filmit on syytä tehdä valmiiksi maaliskuun puoliväliin mennessä, jotta ne ehtivät tuomariston arvioitaviksi noin kolme viikkoa ennen kilpailua.

KEURUUN KYÖSTI TOLPPASELLE UNICA-MITALI

Unica palkitsi Keuruun Elokuvaajaseuran puheenjohtajan Kyösti Tolppasen kultaisella ansio-mitalilla. Hän vastaanotti palkinnon seuran järjestämässä juhlatilaisuudessa. Palkinto on tunnustus suomalaisen amatööri-elokuvan hyväksi tehdystä työstä. Kyösti Tolppasen elokuvaharrastus alkoi 1960-luvun puolenvälin tienoilla eli jo lähes 50 vuotta sitten.

Valokuvaajaa kiinnosti saada kuva elämään ja näin kerrontaan aukesi aivan uusi ulottuvuus ja tilaa luovuudellekin tuli lisää. Kenttä oli silloin vapaa ylitarjonnasta. Myöskään tutuista ihmisistä ei ollut elävää kuvaa

olemassa, joten kaikki, mitä filmille tallentui, oli kiinnostavaa katseltavaa. Kun tietoa kuvallisen ilmaisun perusteista karttui, alkoi homma tuntua entistä mielenkiintoisemmalta. Koskaan minua ei ole tähän harrastukseen

kukaan houkutellut, pikemminkin päinvastoin.

Luontokuvaus on ollut hyvin kiinnostava aihe, sitä olen tehnyt paljon. Se on myös hyvin aikaa vievää, mutta samalla

Kyösti Tolppanen kuvaamassa elokuvaa "Kadonnut sävel"

hyvin kiehtovaa. Ensimmäinen luontokuvani oli nimeltään "Kylmäkukan aikaan". Se kertoo kevään tulosta, mistäs muusta! Juonena on Kangasvuokon eli Kylmäkukan kukintakausi ja kuinka kevät sinä aikana kehittyi. Piilokojussa oleva kuvaaja saa kokea paljon sellaista josta sohvaperuna ei tiedä yhtään mitään.

Kuvittele myös päiviä puunlatvassa kalasääsken pesällä tai lukuisia öitä metson ja teeren soitimella pimeinä pakkasöinä. Tämä kaikki oli silloin kaitafilmiä. Siihen aikaan kuuluu myös tallenteet oman perheen vaiheista ja harrastuksista.

Eräs kiinnostava aihe on aina ollut kansanperinnetaitojen tallennus. Siihen liittyen on tullut talteen töitä joiden tekijät nyt ovat jo manan majoilla. Aiheista voisi mainita esimerkkinä vaikka pellavan käsittelyn, tuohityöt ja lankkujen sahauksen käsin ym.

KILPAILUTOIMINTA

Kilpailutoiminta on tullut ajankohtaiseksi siinä vaiheessa kun huomasi että oma taso

alkaa siihen riittää. Kerhon omissa vuosikilpailuissa palkintoja tuli liikaakin, joten täytyi jopa rajoittaa osallistumistani, jotta saatiin muita nimiä kiertopalkintoon.

Liiton SM-kilpailuissa 1978 saimme pronssimitalin näytelmien sarjassa elokuvalla "Kirje Kuninkaalle", joka on tositaapahtumiin perustuva tarina lääninjakojen perustamisen ajoilta. Se oli ensimmäinen suoraäänikuvaus kaitafilmiä ja ensimmäinen isompi ohjaustyöni. Siinä oli jo parikymmentä näyttelijääkin. Kuvaus tehtiin lainaksi saadulla kameralla, kun omia ei ollut!

Toinen SM-mitali, hopea vuonna 1982, tuli elokuvasta "Pekka Suhosen Suomesta". Se on elämäkerta dokumentti mielenkiintoisesta persoonasta. Sitä varten mm. tein hänen kanssaan viikon vaelluksen Lapin erämaissa. Näytelmä fantasia "Talvihäät" sai pronssi-plaketin Oslos kansainvälisillä filmifestivaaleilla. Elokuva on tehty yhteistyönä paikallisen teatteriväen kanssa novellin pohjalta. Tässä elokuvassa oli jo useita kymmeniä näyttelijöitä. Vuosi oli 2002.

Näytelmäelokuvista suuritöisin lienee 2000-luvun alkupuolella tehty elokuva "Kadonnut sävel"

YHDISTYSTOIMINTA

Olen yhdistyksen perustajajäseniä. Tämä kerhomme täyttää ensi vuonna 40 vuotta. Suurimman osan tuosta ajasta olen ollut myös puheenjohtajana.

Olenhan minä tukenut omalta osaltani Keuruun kulttuurielämää, koska olen saanut Keuruun Kulttuuri-palkinnon ja Einari Vuorela mitalin. Muita ajanvietteitä on ollut rakentaminen ja vaellukset Lapin erämaissa.

Nykyisin elokuva-harrastajat ovat joutuneet ahtaalle valtavan kuvallisen tulvan keskellä. On heille sentään jäänyt aiheeksi tavallinen ihminen ja hänen arkipäivänsä tallentaminen tässä ajassa.

Harrastus on parhaimmillaan hyvin antoisa. Paljon uusia tuttavuuksia ja kavereita siinä tapaa. Jos tunnet luomisen tuskaa ja tarvetta, tässä on eräs tie sitä toteuttaa.

UNOHTUMATON ELOKUVAPERSOONA

Teksti: Hilkka Kemppinen

Harraste-elokuvaajien piirissä Ilmo Launista voi pitää 'legendana jo eläessään'. Hänen elokuvansa ovat jättäneet vahvan jäljen aikansa näkijöihin ja tekijöihin. Myös persoonana hän on ollut unohtumaton edelläkävijä ja palvasieluinen visioittensa julistaja. Ilmo Launiksen syntymän 100-vuotispäivän johdosta hänen elokuvistaan järjestetään muistonäytös 25.11.

Ilmo Launis ja kamera

Helsinkiläiset muistavat 1960-80-luvuilta papin, joka mustat liepeet liehuen porhalsi kaduilla polkupyörällään kesät talvet – tarakalla usein kameravarustus tai jopa 16-millin elokuvaprojektori räntäkelilläkin. Ilmo Launis oli vihreä ennenkuin vihreitä oli keksittykään. Luonnonmukaisuuden ja kierrätyksen suosija, vesakkomyrkyn käytön vastustaja ja paljon muuta. Aikalaiset muistelevat, että hän kulutti loppuun ainakin 30 polkupyörää, käytettynä hankittua tieteenkin. Myös elokuvissaan hän käytti tietoisesti 'roskaa, romua ja hylättyjä tavaroita', kuten hän itse asian ilmaisi. Niille hän antoi hengen ja merkityksen – ja oli siinä taitava.

MISTÄ TÄTÄ PAINETAAN?

Ilmo Launis kertoi itse haastattelussaan Filmaaja-lehdessä

elokuvallaan 'Tuulten talo' SM-kilpailuihin ja voitti kultamitalin, omaksi ja varmaan muidenkin hämmästykseksi. Elokuva jätti nimittäin sekä tuomaristoon että katsojiin järkyttävän vaikutuksen aiheellaan, symboliikallaan ja vahvalla visuaalisuudellaan. Vielä nykyisenkin visuaalisen kulttuurin ja kuvailmaisun runsauden keskellä Tuulten talo on vaikuttava katsomiselämys.

-Muistan oman kaitaelokuvaajiin liittymisvuoteni ja SM-kilpailut, joissa elokuvillaan kilpailivat Ilmo Launis, Tuure A. Korhonen, Birger Wasenius, Mauri Kalima ja Risto Meriluoto. Tuon viisikon elokuvia katsoessamme päätimme mieheni Pertin kanssa, että mekin olemme joskus tuossa joukossa, kertoo Marit Hohtokari. -Päätöstä ei ole tarvinnut katua, olemme kumpikin tehneet

5/1980, että hän tuli kaita-elokuvakerhoon ensi kerran v. 1968. Siellä hän sai käyttöönsä vanhan kameran ja opastuksen, mistä 'sitä painetaan'. Kohta hän osallistui ensimmäisellä

koko elämämme työtä AV- ja TV-tuotannon parissa. Pyysimme Ilmo Launiksen myös vihkipapiksemme.

-Opin tuntemaan Ilmo Launiksen yksinkertaista elämää rakastavana, pukeutumista myöten jopa askeettisena henkilönä, joka halusi kulkea tavallisten ihmisten joukossa. Hän oli hyvin taitava elokuvaaja, jonka aihepiirit olivat usein voimakkaasti symbolisia, raamatullisia. Aina niitä ei heti ymmärretty. Hän oli ehdottomasti persoonallisin elokuvantekijä, jonka olen tuntenut, muistelee Mauri Kalima.

Kansallismuseon kuva-arkistossa harraste-elokuvaajien parhaiden ja sisällöltään kiinnostavien elokuvien arkistointia aktiivisesti käynnistäneen, äskettäin eläkkeelle jääneen yli-intendentin Sirkku Döllen mielestä Launiksen elokuvissa poikkeuksellisen vahvoja ovat niin elokuvien ideat, ohjaus kuin kuvauskin.

-Ilmo kuului niihin mieleenpainuviin ihmisiin, jotka houkuttelivat kaitaelokuvaajakerhon piiriin myös uusia nuoria jäseniä. Loistava esiintyjä ja älykäs keskustelija, mutta myös särmikäs ja kiivaskin persoona. Unohtumaton elokuvantekijä. Siinä aikaisten kuva Launiksesta tiivistettyä.

JULISTAJA JA IHMISTEN ARJEN TUNTIJA

Pappi on viestin viejä – yksi Ilmo Launiksen viestintäoivalluksia on edelleen osa Helsingin katukuvaa. Topeliuksenkadulla, Töölön kirkonmäelle johtavan portaikon seinässä on hänen aikaansaamansa julistetaulu, jossa on vaihtuva raamatunlause arkipäivän kulkijoille, vaikka bussin ikkunasta luettavaksi. Kuvallisen viestinnän kipinöitä toi myös television pioneerikauden tehtävä Tesvision TV-pappina. Töölön seurakunnan kappalaisen työtään hän elävöitti jo 50-luvulla dia- ja rainaesityksillä.

-Nykyaikana ei mikään muu oikeastaan tehoa kuin elävä elokuva, joka on tehty suoraan elämästä, Launis sanoi haastattelussaan Filmaajassa (5/1980). -Hyvä elokuvaidea on kappale elävää elämää. Se saa olla vaikeaa ja tuskallistakin... Riittää välähdys elämästä, sillä nykyaika on tullut yhä kiireisemmäksi. Ihminen ei ennätä eikä jaksaa katsoa kiinnostuneesti pitkiä filmejä. Pitää olla lyhyttä ja iskevää, hän jatkoi.

Töölön kirkon portaikossa Topeliuksenkadulla on Ilmo Launiksen ideoima juliste

Mitähän Launis mahtaisi sanoa 2000-luvun kiireistä? Töölön seurakunnassa hänet muistetaan erityisesti nuorisotyöstä. Hänen kerrotaan hakanneen jo v. 1938 Mustasaaren kallioon raamatunlauseen, joka näkyy vieläkin. Mustasaarella pidettiin kesätoimintaa ja rippikoulua nuorille. Hän piti myös elokuvan tekoa käsitteleviä esityksiä mm. Taivallahden koululla opettajille ja oppilaille.

Tuulten talo –elokuva voitti kultaa SM-kilpailuissa

LAPSET ROOLEISSA

Launiksen perheen lapsista nuorimmat, Antero ja Mika, luultavasti myös kuopus Marja esiintyivät useissa elokuvarooleissa tai avustivat muuten erilaisissa esitystilanteissa jo dia- ja rainanäytösten aikaan. Kaksi vanhinta veljeä olivat elokuvien teko-aikaan jo aikuisia. Tunnetuimmassa elokuvassa

Tuulten talo, Antero oli noin 17-vuotias. -Useimmin elokuvan teossa oli juuri Antero-veli, hänellä ja isällä oli ohjaustilanteessa toimiva keskinäinen luottamus.

Minä olin silloin jo kriittinen radikaali ja Ylioppilasteatterin jäsen, naurahtaa

Mika Launis. -Elokuviissa esiintyi myös muita lapsia ja nuoria, jotka olivat isälle tuttuja nuorisotyön kautta.

-Isän harrastukset olivat hyvin 'läpikäyviä', hän sitoutui niihin vahvasti ja koki ne osaksi hengellistä työtään. Siihen aikaan filmikamerat ja muut laitteet olivat hyvin kalliita, äiti oli usein huolissaan, miten rahat riittävät ja komensi ostamaan asunnon, etteivät varat hupene taiteen tekoon. Se on äitien osa

tällaisissa perheissä. Isä myös rakensi itse filminleikkauspöydän ja monia muita elokuvan työstämisessä tarvittavia välineitä, Mika Launis muistelee.

Kansallinen Audiovisuaalinen Arkisto, KAVA (entinen Elokuva-arkisto) järjestää Helsingissä elokuvateatteri Orionissa Ilmo Launiksen syntymän 100-vuotispäivän kunniaksi hänen elokuviensa matineaesityksen sunnuntaina 25.11. klo 14.00.

ILMO LAUNIKSEN ELOKUVIA

Seuraavat elokuvat esitetään Helsingissä elokuvateatteri Orionin näytöksessä 25.11.2012 klo 14.00:

Tuulten talo 1968,
Hylky 1969,
Exit 1969,
Amen 1969,
Takapihan aurinko 1972,
Ami 1972,
Lankalaukaisija 1973,
Finale 1973,
Makuuvaunu 1976,
Domus 1978,
Aurinko ei lopu 1979.

KUOLLUT MIES

Teksti: Markku Hietapakka

Kuvat: Arttu Väisälä

Kun saimme valmiiksi edellisen elokuvan Aqualand, silloin ei ollut mitään ideaa uusista projekteista. Erilaisia ajatuksia ja käsikirjoituspätkiä lojui laatikoissa ja kansioissa. Aqualand vei mehut totaalisesti.

Eräänä päivänä vuoden 2011 puolella kuvaajani Arttu näki salaperäisen unen. Hän kirjoitti sen ylös ja alkoi ehdotella, että siitä voisi saada leffakäsikirjoituksen. No, tuumasta toimeen, Arttu kirjoitti käsikirjoituksen

valmiiksi. Itse sitä hiukan ihmettelin, sillä tarina 'Kuolleesta miehestä' ei heti avautunut. Aihetta piti kelata edestakaisin ja mitä enemmän sitä luki, sen paremmalta se alkoi tuntua.

NÄYTTELIJÖIDEN ETSINTÄ

Seuraavaksi tarina piti myydä näyttelijöille. Monilla näyttelijöillä, jotka esiintyivät Aqualandissa, oli jo sovittu kesäohjelmat. Onneksi Jonna Karhulla (Aqualand) ei ollut mitään sovittua ohjelmaa kesäksi. Hänestä sain kulmakiven, jonka ympärille aloin hakea muita näyttelijöitä. Käännyin (taas kerran) Vihdin Teatterin puoleen ja sieltä löytyikin Monica Paavilainen ja Sakari Kovasiipi. Vantaan Näyttämöltä (Navethalia) sain myös apua, mutta

ketään sopivaa ei nyt ollut saatavilla. Heillä oli isot harrastajateatteriohjelmat koko kesälle 2012.

Kun olin aikani etsiskellyt löytämättä ketään, aloin muistella kaikkia näyttelijöitä, jotka esiintyivät elokuvissani. Asia johti yhteen ja levisi siitä toiseen ja niin sain mukaan Jaakko Malisen Riihimäeltä (Muisto vain jää...) ja Meiju Ojalaisen Helsingistä (esiintynyt useissa kuvissani sivurooleissa). Lisäksi Eila Hyttinen Helsingistä (Aqualand) lupasi

auttaa kuvaussihteerinä joissakin kohtauksissa sekä Harri Rönkkö Helsingistä (Nimeen Rakkauden, Aqualand jne.) apukuvaajana, valosuunnittelussa jne. Janne Lumme Loimaalta lupasi tulla pääosaan Jormaksi, hän oli 'Nimeen Rakkauden' leffassa poliisina. Jannella on oma yritys nimeltä Piippulääkäri, joten hän pystyi järjestämään kuvausaikoja todella hyvin. Uusina kasvoina Matti Niemi Mäntsälästä ja Merja Styf Sipoosta. Myös vanha tuttu Ville Vanhatalo lupautui poliisin rooliin.

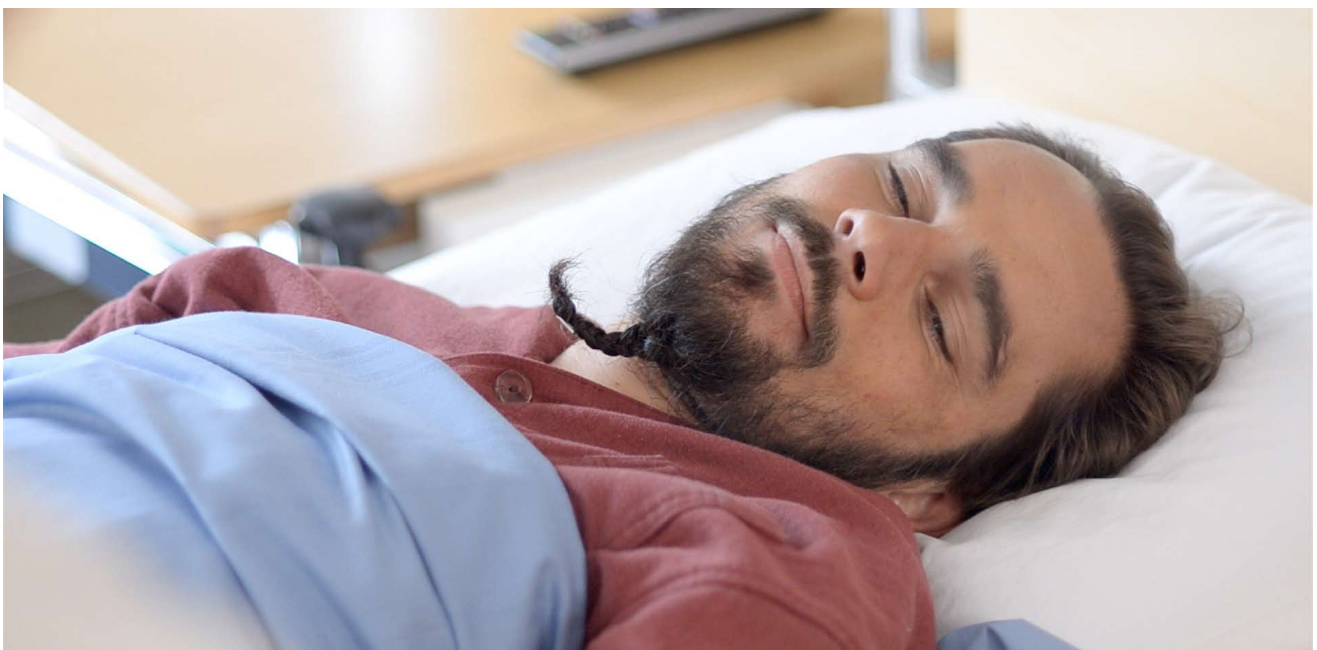
Maskeeraajana toimi Elisa Koivuniemi (Aqualand). Hän teki todella hienon irto-päänkin leffaan.

KUVAUSPAIKAT

Kuvauspaikkoja oli myös haastavaa etsiä. Lopulta nekin löytyivät näyttelijöiden avustuksella. Artun sukulaisen kesämökki Orivedellä

hyttysineen kruunasi paikat. Siellä aloitimme kuvaukset alkukesän viikonloppuna. Oli haastavaa löytää yhteistä vapaata viikonloppua, mutta niin se vain löytyi. Olimme tosin jo lyöneet lukkoon Oriveden kuvausaikataulun muutamien näyttelijöiden kanssa, joten se rajoitti muita mukaan haluavia. Mutta kuten

sanoin kaikki järjestyi hienosti. Myös sää suosi meitä. Artun työpaikka oli myös käytössämme ja Jaakko sai Riihimäeltä seurakunnan ja sairaalan tiloja käyttöön. Niinpä kuvaukset saatiin tehtyä suht'koht nopealla aikataululla. Arttu aloitti heti myös editoinnin. Leffamme 'Kuollut mies' valmistunee ennen joulua 2012.

JÄSENYHDISTYSTEN YHTEYSTIEDOT

Liitto toimii valtakunnallisena harraste-elokuvien edistäjänä. Tämän lisäksi liiton tehtäviin kuuluu yhteydenpito alan järjestöihin ja oppilaitoksiin sekä kansainvälisten yhteyksien luominen ja ylläpito. Tällä hetkellä paikallisyhdistyksiä on 16 ympäri Suomea seuraavilla paikkakunnilla: Helsinki, Hyvinkää, Imatra, Joensuu, Keuruu, Kirkkonummi, Kotka, Kouvola, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Mikkeli, Myllykoski, Rauma, Turku ja Äänekoski. Mikäli omalla paikkakunnallasi ei ole paikallista yhdistystä, Liiton jäseneksi voi myös liittyä ns. suorajäsenenä. Suorajäsenen jäsenmaksu v. 2012 on 25 euroa vuodessa.

Jäsenten osoitteen muutokset liittoon: sähköpostiosoitteella: pentti.kemppinen@kolumbus.fi

Helsingin Filmi- ja Videokuvaajat ry

Pj. Paavo Tammi, puh: 041-510 1522
sähköposti: paavo.tammi@aalto.fi
jäsenasiat Pentti Kemppinen, puh: 040-5554951
sähköposti: pentti.kemppinen@kolumbus.fi
WEB-sivut: www.fvl.fi/jasenyhdistykset/helsinki
Kokoukset kerran kuussa Kameraseuran tiloissa Lastenkodinkuja 1, Helsinki

Hyvinkään seudun elokuvaajat ry

Pj. Tero Makkonen, puh: 040-566 3969
sähköposti: tero.makkonen@hyvinkaa.fi
Kokoonnumme vähintään kerran kuukaudessa. Kokoonnumispaiikkoina Villa Arttu tai Maaseutuopisto. Tarkemmat ajat ja info kotisivuilta www.elokuvaajat.net Liittyminen nettisivuilla tai suoraan pj:lle

Imatra

Vuoksen Videokerho ry

Pj Risto Luukkonen, puh 0400-5590005
sähköposti: risto.luukkonen@ovako.com
Sihteeri Eija Purho, puh. 050-3866967 sähköposti: eija.purho@pp.inet.fi
Kerhoillat Sarakuja 3:n kerhohuoneessa joka parillisten viikkojen torstaina klo 18, aiheet edeltävänä sunnuntaina Uutisuoksen seurapalstalla

Joensuun Elokuvaajat ry

Pj. Arto Mäkisalo, puh: 040-771 7629
Sihteeri on Aulis Mäkisalo, puh. 040-568 9969
Uudet jäsenet ovat tervetulleita.

Keuruun Elokuvaajaseura ry

Yhdyshenkilö, pj. Kyösti Tolppanen, Kolhontie 297, 42700 Keuruu
puh: 040-842 5621.

Kirkkonummen Videoharrastajat ry

Pj. Ulla-Maija Lilja, puh: 050-571 7099
Videopaja, Munkinmäentie 19, 02400 Kirkkonummi
sähköposti: videoharrastajat@gmail.com
www.videoharrastajat.fi

Kotkan Elokuvaajat ry

Yhdyshenkilö Toivo Pitkä, Koulukatu 6 A 5, 48100 Kotka,
puh. 050-303 4189., sähköposti: toivo.pitka@elisanet.fi
Pj. Seppo Palviainen Valkamakatu 15 A 1, 48200 Kotka
puh: 0500-153 505
Yhdistys kokoontuu kunkin kuukauden toisena tiistaina Hannu Suhkan tiloissa, Kymenlaaksonkatu 10, 48100 Kotka alkaen klo 18.00

Kouvolan Elokuvaajat ry

Pj. Matti Kuusela, Kauppatori 6 A 17, 45700 Kuusankoski, Kouvola,
puh. 050 0908902, sähköposti: matti.kuusela@kympp.net
Siht. Into Nummila, Nikulantie 81, 47540 Lyytiäinen
puh: 0400 156064 Yhdistyksen kerhoillat ovat kuukauden 1. ja 3. keskiviikko klo 18:00. Kerhotilat ovat Kouvola talossa. Tilaisuudet ovat vapaamuotoisia, jossa keskustellaan kuvaustapahtumista sekä suunnitellaan uusia kuvauksia. Kerhotiloissa jäsenet voivat editoida kuvamateriaalia ja valmistaa DVD -elokuvia

Lahden Videokuvaajat ry

Pj. Kari Vähävuori , puh: 040-960 3965
sähköposti: kari.vahavuori@gmail.com
Kotisivut: www.lvky.fi
Jäseniä vähintään kerran kuukaudessa Kino Iirksen Tammissalissa klo 18-21. Kerhoilloissa annetaan koulutusta Sony Vegas editointi-ohjelman käytöstä, videokameroiden ominaisuuksista, monikamera-tekniikasta jne.
Opetusta voi saada myös yksityisesti. Jäsenillä on mahdollisuus olla mukana kuvaajina, äänittäjinä tai ohjaajina yhdistyksen yhteisissä projekteissa. Lisätietoja kerhoilloista kotisivuilta

Lappeenrannan Filmi- ja Videokuvaajat ry

Pj Vesa Suuronen, sähköposti: vsuuronen@gmail.com
Sihteeri Marko Takala, sahkoposti.takala@pp.inet.fi
puh: 050 589 6750, Torikatu 2, 53100 Lappeenranta
Kerhoillat ovat maanantaisin klo 18-20 Lappeenrannan kaupunginkirjaston satuhuoneessa. Kerhoilloissa harjoitellaan käytännössä elokuvan ja videon teon eri osa-alueita.
Kerran kuukaudessa on joko kerhon edustaja tai ulkopuolinen esitelmöijä luennoi elokuvan ja videon tekoon liittyvistä aiheista.
Tilaisuus on kaikille avoin

Lohjan Filmi- ja Videokuvaajat ry

Pj. Kaarlo Lindroth, sähköposti: kaarlo.lindroth@dnainternet.net
puh: 0500-480 009
sihteeri Jari Lindroth, sähköposti: sihteeri@lohjanvideo.net
Kerhoilta parittomien viikkojen tiistai-iltaisin
<http://www.lohjanvideo.net>

Mikkelin Harraste-elokuvaajat ry

Pj. Kari Nuolinko, puh: 044-264 2960
sähköposti: kari.nuolinko@edu.mikkeli.fi
kotisivut: www.rivakka.net/karinuol
Yhdistys pitää kerran kuussa kokouksia Mikkelin lyseolla

Myllykosken Filmi- ja Videokuvaajat ry

Pj. Tapani Keppo, Kynttilänkuja 11, 46800 Myllykoski
puh: 040-553 2215, sähköposti: tapani.keppo@kympp.net

Rauman Elokuvaajat ry

Pj. Tarmo Hotanen, Vanhankirkonkatu 21 C, 26100 Rauma
sähköposti: tarmo.hotanen@luukku.com

Turun Elokuvaajat ry

Pj. Pertti Kansa, 050-5058101, sähköposti: pertti.kansa@kolumbus.fi,
Siht. Anneli Nygren, 050-595 5381. Kerhoillat 4 kertaa vuodessa kuukauden 3:s keskiviikko. Förituvalla Sairashuoneenkatu 1. Katsomme elokuvia ja keskustelemme niistä. Meillä on käytössä kehittyneet menetelmät kaitafilmiä ja videoiden siirtoon DVD:lle ja CD:lle

Äänessuudun Elokuvaajat ry

Pj.Toni Kalliomäki, puh: 040-704 8385
sähköposti: toni.kalliomaki@videokuvaajat.com
kotisivut: www.videokuvaajat.com